

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomantka: **Lenka Kůsová**, 5. r., obor Český jazyk – Hudební výchova
Název práce: **Komparace výtvarných děl s hudební tvorbou skladatele Luboše Fišera**

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jaroslav Bláha, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. MgA. Vít Gregor, Ph.D.

Ve své diplomové práci se autorka zabývá tvorbou skladatele Luboše Fišera, a to způsobem netradičním. Jedním z cílů práce je, najít paralely mezi vybranými pěti Fišerovými skladbami na straně jedné a díly výtvarnými, která se k nim určitým způsobem mohou vztahovat, na straně druhé. Hned úvodem je nutno ocenit odvalu k realizaci takového projektu, neboť zákonitě musí dojít k některým nejednoznačným či sporným závěrům. Je zde ovšem i další dílčí cíl, a to analýza Fišerových skladeb z hlediska sémantického, což je nepochybně úkol velmi lákavý. Fišerova hudba patří rozhodně k onomu pólu soudobé hudby, který směřuje k posluchači a snaží se ho oslovit přímo, bez jakékoliv potřeby slovního či jiného doprovodu. Pro hudebníka může být poučné poznávat, jakými prostředky skladatel tohoto účinku dosahuje.

Diplomantka zvolila pro svou práci pět Fišerových skladeb z období šedesátých let. První z nich je Sonáta pro housle a klavír „Ruce“. Dílo mladého skladatele nese již typické znaky pozdější tvorby – smysl pro dramatičnost a kontrasty tempové i dynamické, stručnost a přímočarost sdělení, specifickou zvukovou představivost i smysl pro možnosti zvolených nástrojů.

Spojení s dílem Albrechta Dürera je samozřejmě jedním z možných výkladů. Otázkou ovšem zůstává, do jakých podrobností je záhodno v tomto směru jít. Srovnáme-li větu „...je cítit únava, ale i nesmírné odhodlání dojít k cíli.“ s větami „Nesmírný žal nad nadcházející smrtí syna nechal skladatel opět zaznít třikrát.“ (obě s.34), „Přibíjení na kříž trvá pouhých osm taktů.“ (s.35), je zřejmé, v čem je problém. První větu lze prakticky bez dalšího vysvětlování přijmout, vystihuje charakter hudby. Další dvě věty ovšem vyznívají ve vazbě na sdělovací schopnosti hudby příliš konkrétně.

Na tomto příkladu chci ozřejmit, proč je nesmírně složité hovořit o prunicích obsahu výtvarných a hudebních děl. Hudba - nejabstraktnější z umění - má samozřejmě ve srovnání s výtvarným či slovesným projevem pouze minimální popisnou schopnost. Ze své podstaty nedovede sdělit jakýkoliv konkrétní údaj. Dovede však vystihnout atmosféru určitého psychického stavu či rozpoložení člověka. Neumí tedy říci: Toto je Kristova cesta s křížem. Umí pouze navodit napětí adekvátní této situaci. Ještě nebezpečnější je pokus o mechanické vysvětlování zvuků (přibíjení na kříž).

Pokud jde o formální rozbor skladby, jsou zde určité nesrovnalosti v terminologii. Na s. 36 je řeč o volné sonátové formě (její definice pod čarou na st. 32 je přinejmenším sporná) a jejích částech. Nelze ovšem radit za sebe termíny „introdukce“, „expozice“, „pochod s křížem“, „mezivěta k bitonální části“ atd. Záměr je sice dobrý, ale terminologii je v takových případech třeba volit přesně, pojmy „expozice“ a „pláč Panny Marie“ jsou v tomto směru těžko slučitelné. Na uvedených příkladech pouze objasňuji obecnou problematiku spojenou s jakýmkoliv mimohudebním výkladem hudebních děl.

Podobné závěry je možno vyvodit i z dalších kapitol týkajících se Patnácti listů z Dürerovy Apokalypsy, Caprichos (vazba na F. Goyu), Double (J. van Eyck a M. Kostabi) a Nářku nad zkázou města Ur. V dílech vokálních lze samozřejmě vazbu s textem chápat v jednotě (sdělení je tedy jednoznačnější), v těchto případech však obecně platí, že rozhodující pro výsledné vyznění je složka hudební (ohlédneme-li se do historie, můžeme si

položít např. otázku, zda by dnes někdo znal Müllerovu Spanilou mlynářku bez Schubertovy hudby).

Diplomová práce je přehledně členěna do deseti kapitol a splňuje formálně potřebné požadavky. Charakter tvorby Luboše Fišera je v podstatných rysech vystižen. Tento skladatel jako jeden z mála tvůrců druhé poloviny 20. století plně pochopil, že hudební zákony jsou především zákony psychologickými. Pochopil ovšem také, že interpreti nebudou hrát moderní hudbu, pokud bude příliš technicky obtížná, potažmo obtížně srozumitelná.

Při obhajobě doporučuji rozvést:

- 1) Co Vás zaujalo na tvorbě L. Fišera?
- 2) V čem podle Vás spočívá síla a účinnost hudby ve srovnání s působením výtvarných děl?
- 3) V posledním odstavci práce je řeč o použití komparace. Lze ji vždy aplikovat?

Závěrem je nutno konstatovat, že práce obsahuje některé nepřesnosti a bohužel i gramatické chyby (první již ve čtvrté větě abstraktu). Stylistická úroveň je mírně nadprůměrná.

Práci doporučuji k obhajobě.

Navrhované hodnocení: **velmi dobře**

V Praze dne 9. 1. 2011